

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 czerwca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego Z. K.. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, ustalony z uwzględnieniem przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest z okresu od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, wyniósł 45,38 %. Do obliczenia wartości kapitału organ rentowy przyjął okresy składkowe w ilości 27 lat 9 miesięcy i 21 dni. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 101.923,03 zł.

/ decyzja z dnia 12 czerwca 2013 roku k. 42 -44 akt ZUS/

Odwołanie od tej decyzji w dniu 27 sierpnia 2013 roku wniosła Z. K. podnosząc, że w zaskarżonej decyzji ZUS nie uwzględnił i nie zaliczył do kapitału początkowego wynagrodzenia otrzymywanego w Zakładach (...) oraz w (...).

/odwołanie z dnia 27 sierpnia 2013 roku k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie z dnia 13 września 2013 roku k. 3/

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego wnioskodawczyni. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 47,29 %, a wartość kapitału zwiększyła się do 103.680,72 zł.

/decyzja z dnia 30 sierpnia 2013 roku k. 96 -98 akt ZUS/

Decyzją z dnia 12 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego wnioskodawczyni. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 67,80%, a wartość kapitału zwiększyła się do 122.563,87 zł.

/decyzja z dnia 12 lutego 2014 roku k. 122 - 124 akt ZUS/

W dniu 13 stycznia 2015 roku organ rentowy przedstawił symulację hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego i do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 69,83% i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 952,90 zł. Przyjęto łącznie 27 lat 9 miesięcy i 21 dni tj. 333 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 98,21%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 124.432,33 zł.

/pismo organu rentowego 13 stycznia 2015 roku k.72 - 72v, symulacja hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego k. 73 - 76v/

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 22 czerwca 2015 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyjął do ustalenia kapitału początkowego Z. K. dochód, stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku, ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 69,83 % (pkt 1) oraz umorzył postępowanie w zakresie objętym decyzją z dnia 30 sierpnia 2013 r. (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. K., urodzona w dniu (...), w okresie od dnia 7 marca 1977 roku do dnia 14 kwietnia 1979 roku pobierała rentę inwalidzką. Natomiast od 1 września 1968 roku do 6 marca 1977 roku pracowała w Zakładach (...) w Ł. jako monter. Z kolei od dnia 22 czerwca 1979 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku Z. K. była zaangażowana przez (...) Spółdzielnię (...) „Prasa-K.- Ruch” jako sprzedawca na podstawie umowy agencyjnej.

W dniu 15 maja 2013 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę. Decyzjami z dnia 22 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał Z. K. od dnia 16 lipca 2013 roku prawo do emerytury kapitałowej oraz do emerytury mieszanej, przy czym wypłata emerytury kapitałowej została zawieszona, gdyż emerytura ta okazała się mniej korzystna. Wskutek złożenia przez wnioskodawczynię w ZUS dokumentacji płacowej z Przedsiębiorstwa (...) w Ł., organ rentowy w dniu 30 sierpnia 2013 roku ponownie ustalił kapitał początkowy Z. K.

W toku procesu, tj. decyzją z dnia 12 lutego 2014 roku, ZUS kolejny raz ustalił kapitał początkowy wnioskodawczyni, który wyniósł 122.563,87 zł, gdyż Z. K. w dniu 12 lutego 2014 roku przedstawiła nową dokumentację płacową. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z okresu od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 31 grudnia 1989 roku wyniósł 67,80 %. ZUS uwzględnił minimalne wynagrodzenie za 1980 rok i 1990 rok oraz skorygował wysokość rekompensat z lat 1981-1982. Stosownie do tego ustalenia wysokości kapitału organ rentowy w dniu 14 lutego 2014 roku wydał dwie decyzje w przedmiocie wysokości emerytury.

Tak ustalając stan faktyczny Sąd Okręgowy opierał się na dokumentach załączonych do akt sprawy oraz zawartych w aktach organu rentowego. Sąd Okręgowy podkreślił, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych na zlecenie Sądu dokonał hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego i emerytury wnioskodawczym z uwzględnieniem dochodu, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w najkorzystniejszym wariantcie, z przyjęciem wynagrodzeń za 1980 rok według karty zasiłkowej z okresu zaangażowania w (...). ZUS przedstawił hipotetyczne wyliczenie wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzeń z 10 kolejnych lat kalendarzowych od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 69,83%, a hipotetyczna wartość kapitału to 124.432,33 zł.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie Z. K. jest zasadne. Zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy, wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Z dokonanych ustaleń wynika, że wnioskodawczyni była zaangażowana przez (...) nie na podstawie stosunku pracy, tylko umowy agencyjnej, zatem nie można przyjąć minimalnych wynagrodzeń w gospodarce narodowej w okresach: 1 stycznia 1980 roku - 20 sierpnia 1980 roku, 31 sierpnia 1980 roku - 31 grudnia 1980 roku, 1 stycznia 1990 roku - 29 grudnia 1990 roku. Sąd pierwszej instancji wskazał, że kwestie ubezpieczenia społecznego osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia regulowała ustawa z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia. Natomiast kapitał początkowy ustala się na podstawie art. 173 ustawy o emeryturach i rentach z FUS dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, w myśl reguł określonych w art. 15 tej ustawy. Sąd Okręgowy przywołał także przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczeniach emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń i wskazał, że dochód, który wnioskodawczym wykazała uzasadnia zmianę decyzji i ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1981 roku do 31 grudnia 1990 roku, ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 69,83%. Jednocześnie Sąd umorzył postępowanie wskutek wydania przez organ rentowy w toku postępowania nowej decyzji w zakresie częściowo uwzględniającym żądania wnioskodawczyni.

/wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 22 czerwca 2013 roku wraz z uzasadnieniem – k. 108 oraz 112 -128/

W apelacji skierowanej przeciwko wyrokowi w punkcie pierwszym organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przez niewłaściwe jego zastosowanie i ustalenie, że do wyliczenia wysokości kapitału początkowego należy uwzględnić podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, które dają wskaźnik wysokości podstawy wynoszący 69,83%, jak też naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. polegające na wydaniu wyroku bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Organ rentowy podniósł, że hipotetyczne wyliczenie wysokości kapitału początkowego wnioskodawczyni ze wskaźnikiem 69,83 % nastąpiło na podstawie błędnych założeń co do dochodów za 1990 rok. Ubezpieczona pracowała jako sprzedawca na podstawie umowy agencyjnej. Tak więc za 1990 rok należało uwzględnić tylko wynagrodzenie na podstawie kart za styczeń i luty, tj. kwotę 208.720 zł. Natomiast doliczenie za ten rok najniższego wynagrodzenia w sektorze uspołecznionym dało dodatkowo kwotę 2.619.612,90 zł i wpłynęło na podwyższenie wskaźnika z prawidłowej wysokości 67,80% z lat 1980-1989, do wysokości 69,83 %. Sąd Okręgowy uzasadniając taki wskaźnik powołał się na art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, który dotyczy pracowników, a dalej wskazał, że wnioskodawczyni nie była pracownikiem i nie ma podstaw do przyjęcia minimalnych wynagrodzeń w jej podstawie wymiaru, zatem dopuścił się niekonsekwencji i błędu w ustaleniach, prowadzących do nieusprawiedliwionej zmiany zaskarżonej decyzji.

/apelacja organu rentowego z dnia 25 lipca 2015 roku k. 132- 132v/

Sąd Apelacyjny w Łodzi - wyrokiem z dnia 24 maja 2016 roku - uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 1 i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd II instancji wskazał, że instytucja kapitału początkowego, wprowadzona ustawą z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.), związana jest z zasadami ustalania emerytury kapitałowej, którą oblicza się na podstawie sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym w całym okresie ubezpieczenia (art. 25 ust. 1). Jak wynika z art. 173 ust. 1 ustawy, dla osób objętych tymi zasadami, które podlegały ubezpieczeniom przed wejściem w życie ustawy, gdy składki nie były jeszcze obowiązkowo ewidencjonowane na indywidualnych kontach, ustala się kapitał początkowy. Kapitał oblicza się według reguł określonych w art. 174, z odesłaniem do art. 53 ustawy emerytalnej. W świetle art. 53 i art. 174 ust. 1 kapitał początkowy stanowi wypadkową trzech wielkości: kwoty bazowej (art. 174 ust. 7), podstawy wymiaru świadczenia (obliczonej stosownie do art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 i art. 18 w związku z art. 174 ust. 3, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych jest wybierany z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.) oraz okresów składkowych i nieskładkowych (art. 6 i 7 w związku z art. 174 ust. 2).

Sąd Apelacyjny podkreślił, że spór w sprawie niniejszej dotyczy wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego Z. K., pozostałe elementy decyzji z dnia 12 czerwca 2013 roku nie były kwestionowane. Jest rzeczą bezsporną, że wnioskodawczyni w okresie od 22 czerwca 1979 roku do 31 grudnia 1990 roku pracowała na rzecz (...) Spółdzielni (...) - Ruch. Nie zachowała się dokumentacja odzwierciedlająca wysokości podstawy wymiaru składek za cały ten okres. Nie jest kwestionowany pogląd, że pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, wysokość przychodu, stanowiącego podstawę do wyliczenia składek na ubezpieczenia społeczne nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu, a w szczególności wyłącznie na twierdzeniach ubezpieczonego. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę.

Odstępstwo od uwzględniania tylko faktycznej podstawy wymiaru składek przewidziane zostało w art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej i dotyczy możliwości przyjmowania kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników obowiązującego w okresie, za który nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawiania w stosunku

pracy, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Sąd II instancji wskazał, że Sąd Okręgowy w rozważaniach prawnych podniósł, że przepis ten nie może mieć zastosowania do ustalania podstawy wymiaru składek Z. K., gdyż nie była ona pracownikiem zatrudnionym w RS W Prasa-K.-Ruch, ale osobą związaną z tym podmiotem umową agencyjną. Tym samym uznał, że rację ma apelujący ZUS, że takie uzasadnienie wyroku nie jest spójne z treścią sentencji orzeczenia, gdyż Sąd Okręgowy uwzględnił wskaźnik podstawy wymiaru 69,83% obliczony przez ZUS hipotetycznie według założeń określonych w postanowieniu Sądu z dnia 20 sierpnia 2014 r. (k. 62), obejmujących przyjęcie minimalnego wynagrodzenia pracowników za 1990 r. (k. 72). Sąd Okręgowy nie wskazał przy tym, na jakiej podstawie prawnej to uczynił, skoro art. 15 ust. 2a nie ma w tym przypadku zastosowania. Nie jest to jedyny mankament motywów zaskarżonego orzeczenia, gdyż treść i konstrukcja uzasadnienia są tego rodzaju, że wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w obszernym uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy przede wszystkim po wielokroć opisywał kolejne decyzje zawarte w aktach ZUS. Rozważania prawne w znacznej części są powtórzeniem ustaleń, sprowadzających się do szczegółowego omawiania wszystkich elementów kilku decyzji, w tym decyzji emerytalnych, które w ogóle nie były zaskarżone. Analiza prawna jest w znaczącej części nieadekwatna i właściwie nie dotyczy istoty sporu, ponieważ sprowadza się do przytoczenia treści przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w tym art. 26 i 53, dotyczących obliczania emerytury, jak też przepisów nieobowiązującego już rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.). Wprawdzie Sąd Okręgowy przywołał także art. 173 i 174 ustawy emerytalnej oraz jednym zdaniem wspominał, że kwestie ubezpieczenia społecznego osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia regulowała ustawa z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. Nr 45, poz. 232 ze zm.), ale nie dokonał subsumcji przez przyporządkowanie ustalonego stanu faktycznego pod konkretną normę prawną tej ustawy, tym samym uchylił się od rozpoznania istoty sprawy, co skutkuje uchynieniem orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Pojęcie „istoty sprawy” w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. dotyczy jej aspektu materialnego, a nierozpoznanie istoty zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego co było przedmiotem sprawy, a więc gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania i w swym rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co jest rzeczywistym przedmiotem sporu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1298/00, LEX nr 80271). Ad casum nierozpoznanie istoty sprawy wynika z zaniechania analizy prawnej sposobu ustalania wysokości podstawy wymiaru składek Z. K. za okres, za który nie zachowały się dowody odzwierciedlające faktyczną podstawę wymiaru składek co, w związku z zarzutami apelacji, dotyczy podstawy wymiaru za okres działalności agencyjnej na rzecz RS W Prasa-K.-Ruch w 1990 r.

Sąd Apelacyjny w wytycznych podał, że ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy uwzględni, że w okresie od stycznia 1976 roku do 1 sierpnia 1997 roku obowiązywało rozporządzenie wykonawcze do ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, tj. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie wykonania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. Nr 46, poz. 250). Rozporządzenie to, w wersji wprowadzonej 17 maja 1982 r., regulowało podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne osób, które zawarły umowy agencyjne: na zasadach prowizyjnych, na zasadach zryczałtowanej odpłatności oraz przewidywało kwotę najniższą (§ 2 - § 3a). Nadto w dniu 1 stycznia 1990 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. Nr 7, poz. 41), które w sposób szczególny w § 21 unormowało wysokość składek m.in. osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej na rzecz Przedsiębiorstwa (...), a w § 22 wysokość podstawy wymiaru składek osób wykonujących pracę na rzecz j.g.u. w ramach umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 października 2012 r., III AUa 2099/11, LEX nr 1238331). Sąd II instancji wskazał, że na podstawie tych przepisów prawa materialnego Sąd pierwszej instancji powtórnie rozpatrując sprawę ocenił żądanie wnioskodawczyni, dotyczące właściwego ustalenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

/wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 maja 2016 roku wraz z uzasadnieniem – k. 147 oraz 148 -153/

Pismem z dnia 24 stycznia 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy podtrzymał wniosek o przyjęcie do ustalenia kapitału początkowego z 10 kolejnych lat od dnia 1 stycznia 1981 roku do 31 grudnia 1990 roku wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 69,83%.

/pismo z dnia 24 stycznia 2017 roku k. 165/

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku – bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w niniejszej sprawie - pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie precyzując ostatecznie, iż wnosi o zmianę decyzji organu rentowego dotyczącej ustalenia kapitału początkowego poprzez uwzględnienie dodatkowo wynagrodzeń z roku 1990. Natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/e -protokół rozprawy z dnia 23 listopada 2017 roku - 00:00:35 -00:11:36/

Rozpoznając ponownie sprawę, Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni Z. K. urodziła się (...).

/okoliczności bezsporne/

W okresie od dnia 7 marca 1977 roku do dnia 14 kwietnia 1979 roku pobierała rentę inwalidzką.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od dnia 1 września 1968 roku do dnia 6 marca 1977 roku Z. K. pracowała w Zakładach (...) w Ł. jako monter.

/świadczenie pracy z dnia 18 maja 1977 roku k. 10 -11 akt ZUS/

Z kolei od dnia 22 czerwca 1979 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku Z. K. była zaangażowana przez (...) Spółdzielnię (...) „Prasa-K.- Ruch” jako sprzedawca na podstawie umowy agencyjnej.

/świadczenie pracy k. 8 - 9 akt ZUS/

W dniu 15 maja 2013 roku złożyła wniosek o emeryturę .

/wniosek k. 1- 2 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 czerwca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy Z. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł **45,38 %**. i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 554,04 zł. Przyjęto łącznie 27 lat 9 miesięcy i 21 dni tj. 333 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 98,21%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 101.923,03 zł.

/ decyzja z dnia 12 czerwca 2013 roku k. 42 -44 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawczyni uznając je za najkorzystniejsze dla wnioskodawczyni:

- 1989 rok – 287.100,00 zł;
- 1990 rok – 2.619.612,90 zł;
- 1991 rok – 10.949.221,00 zł;
- 1992 rok – 17.614.800,00 zł;
- 1993 rok – 24.494.100,00 zł;
- 1994 rok – 32.477.442,00 zł;
- 1995 rok – 4.359,04 zł;
- 1996 rok – 5.447,60 zł;
- 1997 rok – 7.181,73 zł;
- 1998 rok – 8.550,44 zł;

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 46 akt ZUS/

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. ustalił ponownie kapitał początkowy Z. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł **47,29 %** i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 577,36 zł. Przyjęto łącznie 27 lat 9 miesięcy i 21 dni tj. 333 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 98,21%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 103.680,72 zł.

/ decyzja z dnia 30 sierpnia 2013 roku k. 96 -98 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawczynie uznając je za najkorzystniejsze dla wnioskodawczynie:

- 1989 rok – 720.574,00 zł;
- 1990 rok – 2.828.332,90 zł;
- 1991 rok – 10.949.221,00 zł;
- 1992 rok – 17.614.800,00 zł;
- 1993 rok – 24.494.100,00 zł;
- 1994 rok – 32.477.442,00 zł;
- 1995 rok – 4.359,04 zł;
- 1996 rok – 5.447,60 zł;

- 1997 rok – 7.181,73 zł;
- 1998 rok – 8.550,44 zł;

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 100 akt ZUS/

Z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 7 października 2013 roku, złożonego w dniu 17 października 2013 roku, dotyczącego okresu pracy wnioskodawczyni (...) S.A. w W. Oddział w Ł. od dnia 22 czerwca 1979 roku do 31 grudnia 1990 roku jako sprzedawcy - ajenta wynika, że uzyskała ona następujące kwoty wynagrodzenia tj.

- za 1979 rok - 31.740,00 zł;
- za 1980 rok - 1.695,00 zł;
- za 1981 rok - 87.893,00 zł;
- za 1982 rok - 11.6214,00 zł;
- za 1983 rok - 121.658,00 zł;
- za 1984 rok - 131.370,00 zł;
- za 1985 rok- 141.315,00 zł;
- za 1986 rok - 157.716,00 zł;
- za 1987 rok - 178.758,00 zł;
- za 1988 rok - 504.142,00 zł;
- za 1989 rok - 1.961.856,00 zł;

Zaświadczenie powyższe zostało wydane na podstawie akt osobowych, karty płac, karty zasiłków. Brak karty płac za 1980 rok i 1990 rok.

/zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 7 października 2013 roku k. 17 - 18/

Decyzją z dnia 12 lutego 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. ustalił ponownie kapitał początkowy Z. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 31 grudnia 1989 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł **67,80 %** i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 827,76 zł. Przyjęto łącznie 27 lat 9 miesięcy i 21 dni tj. 333 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 98,21%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 122.563,87 zł.

/ decyzja z dnia 12 lutego 2014 roku k. 122 - 124 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawczyni uznając je za najkorzystniejsze dla wnioskodawczyni:

- 1980 rok – 1.695,00 zł;
- 1981 rok – 87.893,00 zł;
- 1982 rok – 116.214,00 zł;
- 1983 rok – 121.658,00 zł;
- 1984 rok – 131.370,00 zł;
- 1985 rok – 141.315,00 zł;
- 1986 rok – 157.716,00 zł;
- 1987 rok – 186.242,00 zł;
- 1988 rok – 630.537,00 zł;
- 1989 rok – 2.395.330,00 zł;

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 126 akt ZUS/

Z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 lutego 2005 roku, złożonego w Sądzie w dniu 14 marca 2017 roku, dotyczącego okresu pracy wnioskodawczyni (...) S.A. w W. Oddział w Ł. od dnia 22 czerwca 1979 roku do 31 grudnia 1990 roku jako sprzedawcy - ajenta wynika, że uzyskała ona następujące kwoty wynagrodzenia tj.

- za 1981 rok - 87.893,00 zł;
- za 1982 rok - 114.374,00 zł;
- za 1983 rok - 121.658,00 zł;
- za 1984 rok - 129.370,00 zł;
- za 1985 rok- 141.318,00 zł;
- za 1986 rok - 157.716,00 zł;
- za 1987 rok - 186.982,00 zł;
- za 1988 rok - 498.041,00 zł;
- za 1989 rok- 1.967.392,00 zł;
- za 1990 rok - 11.904.874,00 zł.

Zaświadczenie powyższe zostało wydane na podstawie karty płac.

/zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 lutego 2005 roku k. 168 - 169/

Z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 lipca 2017 roku dotyczącego okresu pracy wnioskodawczyni (...) S.A. w W. Oddział w Ł. od dnia 22 czerwca 1979 roku do 31 grudnia 1990 roku jako sprzedawcy - ajenta wynika, że uzyskała ona następujące kwoty wynagrodzenia tj.

- za 1979 rok - 31.740,00 zł;

- za 1980 rok - 1.695,00 zł;
- za 1981 rok - 87.733,00 zł;
- za 1982 rok - 113.274,00 zł;
- za 1983 rok - 121.658,00 zł;
- za 1984 rok - 129.370,00 zł;
- za 1985 rok- 141.318,00 zł;
- za 1986 rok - 157.716,00 zł;
- za 1987 rok - 197.475,00 zł;
- za 1988 rok - 528.862,00 zł;
- za 1989 rok- 1.980.576,00 zł;

Zaświadczenie powyższe zostało wydane na podstawie dokumentacji kadrowej, karty zarobkowej, karty zasiłkowej. Brak karty zarobków za 1980 rok oraz brak dokumentacji płacowej za 1990 rok.

/zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 lipca 2017 roku k. 192 - 195 akt ZUS/

Organ rentowy z uwagi na anulowane poprzednich druków ZUS Rp - 7, tj. z dnia 28 lutego 2005 roku oraz z dnia 7 października 2013 roku, na podstawie nowego zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp - 7 z dnia 6 lipca 2017 roku, zawierającego skorygowane wynagrodzenia Z. K. z lat 1979 – 1989, zgodnie z informacją zawartą w pkt. 5 zaświadczenia do podstawy wymiaru w roku 1980 przyjął tylko kwotę z karty zasiłkowej, ze względu na brak karty zarobkowej, natomiast rok 1990 nie został uwzględniony w podstawie wymiaru ze względu na brak karty zarobkowej. Ponadto brak było według ZUS podstaw do przyjęcia minimalnego wynagrodzenia za rok 1990, ponieważ K. Z. zatrudniona była na podstawie umowy agencyjnej.

/pismo ZUS z dnia 5 września 2017 roku k. 203 - 203 v/

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. ustalił ponownie kapitał początkowy Z. K. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 31 grudnia 1989 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł **68,48 %** i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 836,07 zł. Przyjęto łącznie 27 lat 9 miesięcy i 21 dni tj. 333 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 98,21%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 123.188,78 zł.

/ decyzja z dnia 23 sierpnia 2017 roku k. 208 - 211 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawczyni uznając je za najkorzystniejsze dla wnioskodawczyni:

- 1980 rok – 1.695,00 zł;

- 1981 rok – 87.733,00 zł;
- 1982 rok – 113.274,00 zł;
- 1983 rok – 121.658,00 zł;
- 1984 rok – 129.370,00 zł;
- 1985 rok – 141.318,00 zł;
- 1986 rok – 157.716,00 zł;
- 1987 rok – 204.962,00 zł;
- 1988 rok – 655.257,00 zł;
- 1989 rok – 2.414.050,00 zł;

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 212 213 akt ZUS/

Spółka (...) wyjaśniła rozbieżności w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp- 7 z dnia 28 lutego 2005 roku oraz z dnia 7 października 2013 roku dotyczących Z. K.. Na podstawie akt Z. K. stwierdzone zostały rozbieżności w kwotach rekompensat za rok 1982 w poniższych wysokościach:

01/1982r.	160,00
02/1982r.	460,00
03-12/1982	1.560,00

oraz wynagrodzenia za czas choroby w latach 1987-1989:

Rok 1987	10.496,00
Rok 1988	24.821,00
Rok 1989	11.624,00

W związku z tym zostało wydane nowe zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu RP-7 z dnia 6 lipca 2017 roku, które anulowało wcześniej wystawione zaświadczenia z dnia 28 lutego 2005 roku oraz z dnia 7 października 2013 roku. Ponadto Ruch wskazał, że w aktach Z. K. brak jest karty wynagrodzeń za 1990 rok, w związku z czym w zaświadczeniu z dnia 6 lipca 2017 roku nie zostały wykazane wynagrodzenia za rok 1990.

/pismo z dnia 16 października 2017 roku k.213/

Organ rentowy przedstawił symulację hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzenia za 1990 rok wykazanego w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 lutego 2005 roku i do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł **78,05%** i został pomnożony przez kwotę bazową w wysokości 1.220,89 zł, w związku z czym podstawa wymiaru kapitału początkowego wyniosła 952,90 zł. Przyjęto łącznie 27 lat 9 miesięcy i 21 dni tj. 333 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 98,21%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 132.000,32 zł.

/pismo z dnia 23 października 2017 roku k. 219 , decyzja z dnia 11 października 2017 roku k. 236 - 239 akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące dochody stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawczynie uznając je za najkorzystniejsze dla wnioskodawczynie:

- 1981 rok – 87.733,00 zł;
- 1982 rok – 113.274,00 zł;
- 1983 rok – 121.658,00 zł;
- 1984 rok – 129.370,00 zł;
- 1985 rok – 141.318,00 zł;
- 1986 rok – 157.716,00 zł;
- 1987 rok – 204.962,00 zł;
- 1988 rok – 655.257,00 zł;
- 1989 rok – 2.414.050,00 zł;
- 1990 rok – 12.113.594,00 zł;

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 240 -241 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał przede wszystkim na podstawie zgromadzonych w aktach rentowych i w aktach sprawy dokumentów. Stan faktyczny pomiędzy stronami był ostatecznie w całości bezsporny.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, Nr 1440, z późn. zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Zgodnie art. 174 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r.

Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r.

Staż ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę. Staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

Zgodnie z art. 175 ustawy ubezpieczeni oraz płatnicy składek zobowiązani są do przekazywania Zakładowi, w terminie i trybie ustalonym przez organ rentowy, dokumentacji umożliwiającej ustalenie kapitału początkowego nie później niż do dnia 31 grudnia 2006 r. Przepisy art. 115 ust. 1-3, art. 116 ust. 5, art. 117, 121, 122 ust. 1, art. 123 9 , 124 i 125 stosuje się odpowiednio.

Płatnicy składek są zobowiązani do skompletowania dokumentacji umożliwiającej ustalenie kapitału początkowego dla ubezpieczonych, za których przekazują do Zakładu imienne raporty miesięczne, a następnie przekazania tej dokumentacji na żądanie organu rentowego i w terminie wyznaczonym przez ten organ.

Ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Zgodnie z art. 114 prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Jeżeli prawo do świadczeń lub ich wysokość ustalono orzeczeniem organu odwoławczego, organ rentowy na podstawie dowodów lub okoliczności, o których mowa w ust. 1:

- 1) wydaje we własnym zakresie decyzję przyznającą prawo do świadczeń lub podwyższającą ich wysokość;

2) występuje do organu odwoławczego z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo do świadczeń nie istnieje lub że świadczenia przysługują w niższej wysokości; z wnioskiem tym organ rentowy może wystąpić w każdym czasie;

3) wstrzymuje wypłatę świadczeń w całości lub części, jeżeli emeryt lub rencista korzystał ze świadczeń na podstawie nieprawdziwych dokumentów lub zeznań albo w innych wypadkach złej woli.

W efekcie wznowienia postępowania w trybie art. 114 zapada jedna decyzja merytoryczna, która nie musi uchylać poprzedniej decyzji – wystarczy, że zawiera nowe rozstrzygnięcie co do istoty ./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 25 września 2013 roku, III AUa 1750/12/.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 5 marca 2015 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS /Dz. U. 2015 poz. 552/ w sprawach, w których organ rentowy ustalił kapitał początkowy z uwzględnieniem przepisów art. 174 ustawy, o której mowa w art. 1(ustawa z dnia 17 grudnia 1998 o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, kapitał początkowy ustala się ponownie na wniosek osoby uprawnionej, a jeżeli osoba uprawniona nie wystąpi z takim wnioskiem – przy obliczaniu emerytury na zasadach określonych w art. 26 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, jeżeli jest to korzystniejsze dla emeryta.

Zgodnie z art. 15. ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 16 przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 117 ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2-9 i ust. 2 pkt 1 lit. b-d, pkt 2 lit. d i pkt 4-17, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7, oraz okresy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, mogą być uwzględnione, jeżeli zostały udowodnione dokumentami (zaświadczeniami) lub wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej bądź uznane orzeczeniem sądu, z uwzględnieniem ust. 3 i 4.

Przypadające po dniu wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1, oraz dane o podstawie wymiaru składek i wysokości wpłaconych składek podlegają uwzględnieniu na podstawie informacji zarejestrowanych na koncie ubezpieczonego.

Do ustalania podstawy wymiaru świadczeń przyjmuje się zarobki objęte obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Oznacza to zatem, że przyjmuje się te składniki wynagrodzenia, które w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących w danym okresie, podlegały składce na to ubezpieczenie.

Aby merytorycznie ustosunkować się do treści odwołania warto przytoczyć na wstępie akty prawne, które regulowały kwestie ubezpieczenia z tytułu umowy agencyjnej oraz wysokości składek z tegoż tytułu w spornym okresie.

Wnioskodawczyni, co jest w sprawie bezsporne, gdyż okres ten został zaliczony przez ZUS jako składkowy, wykonywała umowę agencyjną w okresie od 22 czerwca 1979 roku do 31 grudnia 1990 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, co wynika z treści załączonego świadectwa pracy (rubryka dotycząca wymiaru czasu pracy podlegała uzupełnieniu w przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy). Kwestią sporną pozostawała kwestia wysokości osiąganego w tym czasie wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

W spornym okresie w stosunku do agentów wykonujących prace na rzecz jednostek uspołecznionych zastosowanie znajdowały przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 45, poz. 232).

W tym czasie obowiązywały także dwa rozporządzenia wykonawcze Rady Ministrów:

- z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie wykonywania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub zlecenia (Dz. U. 1975 nr 46 poz. 250)

- z dnia 29 stycznia 1990 roku w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. nr 7, poz. 41 ze zm.), które weszło w życie w dniu 9 lutego 1990 roku

Od dnia 17 maja 1982 roku, tj. do daty wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1982 r. zmieniającego wymienione wyżej rozporządzenie (Dz. U. Nr 13, poz. 102) doszło do zmiany dotychczasowej treści § 3 rozporządzenia z dnia 31 grudnia 1975 r., a nadto dodano § 3a. W myśl § 3a rozporządzenia (obowiązującego od 17 maja 1982 roku) jeżeli czas pracy określony w umowie odpowiadał co najmniej pełnemu wymiarowi czasu pracy obowiązującego pracowników jednostki gospodarki uspołecznionej podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie, ustalona stosownie do § 2 i § 3 ust. 1, **nie mogła być niższa od kwoty najniższego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej.**

Przy ustalaniu podstaw wymiaru składek osób wykonujących pracę na rzecz jednostek uspołecznionych na podstawie umów agencyjnych z okresu obowiązywania § 3a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie wykonywania ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. Nr 46, poz. 250 ze zm.), przepis art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jedn. tekst:

Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), winno się stosować przez analogię./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 23 października 2013 r, III AUa 3/13, Lex nr 1416048/

Zatem podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne skarżącej w okresie od dnia 22 czerwca 1979 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku nie mogła być niższa od kwoty najniższego wynagrodzenia, gdyż ze świadectwa pracy wystawionego dla wnioskodawczyni wynika, że jej wymiar czasu pracy odpowiadał co najmniej pełnemu wymiarowi czasu pracy. Według druku tego świadectwa rubrykę dotyczącą wymiaru czasu pracy wypełniało się tylko w przypadkach zatrudnienia w niepełnym wymiarze.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 a ustawy emerytalnej, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Mając na uwadze, że według § 3a wskazanego rozporządzenia podstawa wymiaru składki ajenta, który wykonywał pracę w wymiarze odpowiadającym pełnemu etatowi nie mogła być niższa od najniższego wynagrodzenia, to nie ulega wątpliwości, że norma wynikająca z art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS może mieć tutaj odpowiednie zastosowanie.

Zgodnie natomiast z § 22 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz.U. Nr 7, poz. 41) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie stanowi, z zastrzeżeniem ust. 2, dochód bieżąco zadeklarowany przez jednostkę gospodarki uspołecznionej za zgodą osoby, która zawarła umowę, nie niższy jednak od kwoty odpowiadającej 60% przeciętnego wynagrodzenia i nie wyższy od dochodu zadeklarowanego za poprzedni miesiąc więcej niż o 50%.

Z kolei § 57 ust 1 cytowanego rozporządzenia stanowi, że rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do składek na ubezpieczenie społeczne i zaopatrzenie emerytalne, należnych za okres od dnia 1 stycznia 1990 r., z uwzględnieniem ust. 2.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że w okresie obowiązywania ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (t. j. Dz. U z 1995, nr 65, poz. 333 ze zm.), gdy nie ma możliwości ustalenia podstawy wymiaru składek w okresie trwania umowy agencyjnej lub zlecenia, a fakt jej realizacji nie budzi wątpliwości, za podstawę wymiaru składek należy przyjąć kwoty, które stanowiły minimalną wartość, jaką strony umowy agencyjnej miały obowiązek regulować, czyli w spornym okresie będzie to kwota odpowiadająca 60% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej.

Jednak w niniejszej sprawie, w toku ponownego rozpoznawania sprawy, sytuacja wnioskodawczyni uległa diametralnej zmianie i zastosowanie powyższych przepisów dotyczących najniższego wynagrodzenia okazało się zbędne.

Ostatecznie jedyną sporną kwestią między stronami była wysokość zarobków odwołującej za rok 1990.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy okazało się, że odnaleziono w zasobach archiwum zaświadczenie o wysokości zarobków skarżącej z 2005 roku, w którym to zaświadczeniu wskazano wysokość wynagrodzeń, jakie otrzymywała odwołująca w 1990 roku. Podano również w tym dokumencie, że wysokość wymienionych zarobków została ustalona w oparciu o karty płac. Tym samym można było ustalić faktyczną podstawę wymiaru składek za rok 1990.

Co do pozostałych lat strona powodowa nie kwestionowała kwot przyjętych przez organ rentowy do wyliczenia kapitału początkowego w ostatniej decyzji zmieniającej, a dokonanych w oparciu o najnowsze zaświadczenie z dnia 6 lipca 2017 roku. W tym zakresie również spółka (...) wyjaśniła rozbieżności w zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp- 7 z dnia 28 lutego 2005 roku oraz z dnia 7 października 2013 roku dotyczących Z. K.. Na podstawie akt Z. K. stwierdzone zostały rozbieżności w kwotach rekompensat za rok 1982 oraz wynagrodzenia za czas choroby w latach

1987-1989. Spółka wskazała, że w związku z tym zostało wydane nowe zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu RP-7 z dnia 6 lipca 2017 roku, które anulowało wcześniej wystawione zaświadczenia z dnia 28 lutego 2005 roku oraz z dnia 7 października 2013 roku. Jednocześnie Ruch zaznaczył, że w aktach Z. K. brak jest karty wynagrodzeń za 1990 rok, w związku z czym w zaświadczeniu z dnia 6 lipca 2017 roku nie zostały wykazane wynagrodzenia za rok 1990.

W zakresie ostatecznie jedyne sporne elementu tj. wynagrodzenia za rok 1990, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że należało uwzględnić go w wyliczeniu kapitału początkowego. Wprawdzie został on ujęty jedynie w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 lutego 2005 roku, natomiast w kolejnych zaświadczeniach czy to z dnia 7 października 2013 roku czy to z dnia 6 lipca 2017 roku nie został wyszczególniony, to okoliczność ta nie pozbawiała możliwości skorzystania z przedmiotowego dokumentu. Analiza druku z dnia 28 lutego 2005 roku wskazuje, że został on sporządzony przez główną księgową na podstawie karty płac. To zaś oznacza, że były pracodawca wnioskodawczyni na tamten moment był w posiadaniu pełnej dokumentacji płacowej wnioskodawczyni, która jak się okazało, z biegiem czasu, w części została zagubiona. Na rok 2005 pracodawca dysponował również kartami płac za rok 1990. Nie jest wiadomym co stało się później z kartami płac za ten rok, ale w kolejnych zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu nie był już wskazywany rok 1990, ponieważ brak było dokumentów, które upoważniałyby do prawidłowego określenia wynagrodzenia za ten czas.

Sąd dokonał szczegółowej analizy wszystkich zaświadczeń, które zostały wydane przez pracodawcę. Należy zauważyć, że wynagrodzenie wnioskodawczyni za rok 1990 było określone w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 2005 roku jedynie w zakresie wysokości składek stałych, bez dodatkowych składników jak rekompensaty. W tym zakresie, to jest w zakresie wysokości składek stałych, Sąd dokonał porównania przyjętych przez organ rentowy wynagrodzeń wynikających z zaświadczenia z 2017 roku w poszczególnych latach. Z analizy wynika, że wysokość składek stałych w poszczególnych latach w zaświadczeniu z 2017 roku, pokrywa się z wysokością składek stałych w poszczególnych latach wskazaną w zaświadczeniu z 2005 roku (jedyna nieznaczna różnica dotyczy roku 1981, zaś wszystkie wynagrodzenia w pozostałych latach w obydwu zaświadczeniach, co do wysokości składek stałych są takie same). Analizując zaświadczenie z 2017 roku w stosunku do zaświadczenia z 2013 roku w zakresie składek stałych, należy dojść do wniosku, że różnic w wysokościach jest kilka, co poważy wiarygodność zaświadczenia z 2013 roku. Z uwagi na to, że wynagrodzenie za rok 1990 wymienione w zaświadczeniu z 2005 roku wskazuje jedynie na wysokość składek stałych bez rekompensat, których to wysokość jest identyczna we wszystkich latach w zaświadczeniu z 2005 roku i zaświadczeniu z 2017 roku (przyjętym przez ZUS), Sąd uznał, że brak jest jakichkolwiek podstaw do nieuwzględniania zapisu z zaświadczenia z 2005 roku w zakresie wynagrodzenia za rok 1990.

Nadto, zdaniem Sądu Okręgowego nie było podstaw, aby pominąć wskazany dokument i oprzeć się jedynie na obecnie dostarczonym przez (...) sp. z o.o. w W. Oddział w Ł. zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 6 lipca 2017 roku, skoro nie ma żadnych okoliczności uprawniających do anulowania - jak uczynił to były pracodawca wnioskodawczyni - wcześniej wydanego zaświadczenia z 2005 roku w zakresie roku 1990. W ocenie Sądu przedmiotowy dokument z dnia 28 lutego 2005 roku nie posiada cech, które podważały jego ważność czy wiarygodność. Został wydany i podpisany przez osoby uprawnione, w oparciu o istniejące wówczas karty płac za 1990 rok, a dodatkowo wręcz pokrywa się on w zakresie składek stałych z zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 2017 roku. Dlatego też był dowodem, który w pełni można było wykorzystać do wyliczenia wysokości kapitału początkowego wnioskodawczyni.

Organ rentowy dokonał stosownego hipotetycznego wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego Z. K., przy uwzględnieniu między innymi wynagrodzenia za rok 1990 wynikającego z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 lutego 2005 roku. Ustalony w ten sposób wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł **78,05%**.

Mając na względzie powyższe, w ocenie Sądu, nie ma żadnych przeszkód by uwzględnić ubezpieczonej wynagrodzenie ze spornego 1990 roku na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 28 lutego 2005 roku.

Hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego Z. K. dokonane przez organ rentowy jest zgodne z przepisami ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie było kwestionowane przez odwołującą. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustaleń dokonał w oparciu o dokument, jaki przedłożyła skarżąca, który to nie budził wątpliwości Sądu, co do autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy.

Dlatego też Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego Z. K. przyjął podstawę wymiaru składek z 10 kolejnych lat kalendarzowych to jest od dnia 1 stycznia 1981 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku, z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynoszącego 78,05% i ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 132.000,22 złotych - tak jak to obliczył na zlecenie Sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a których to wyliczeń wnioskodawczyni nie kwestionowała.

Z tych wszystkich względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Z uwagi na to, że stroną powodową, która wygrała sprawę reprezentował pełnomocnik z wyboru, Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz Z. K. kwotę 480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w tym za postępowanie pierwszoinstancyjne, zgodnie z treścią art. 98 k.p.c. i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013 roku, poz.490 ze zm.) zaś postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi zgodnie z treścią art. 98 k.p.c. i § 12 ust 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 213 roku, poz. 490 ze zm.).

Zgodnie z art. 109 § 2 k.p.c. przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Także zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy radcy prawnego, a także charakter sprawy i wkład pracy radcy prawnego w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

Zdaniem Sądu Okręgowego zachodziły podstawy do podwyższenia stawki wynagrodzenia pełnomocnika strony powodowej. W toku postępowania pierwszoinstancyjnego odbyły się liczne terminy rozpraw, a pełnomocnik wnioskodawczyni brał aktywny udział w czynnościach procesowych, składał pisma i był obecny na kolejnych terminach rozprawy. W związku z tym stawkę za postępowanie apelacyjne – 60 złotych i stawkę za postępowanie przed Sądem pierwszoinstancyjnym w Ł. -180 złotych należało podwyższyć do dwukrotnej wysokości.

E.W.